

Munkaszolgálatos Kaszás Brigád

A képen a munkaszolgálatosok társaimmal vagyok, én jobbról a második vagyok, balról az első Lantos György. 1941 nyarán a Műszaki Katonai Akadémiára vezényeltek bennünket, ahol egész nyáron egy uszodát építettünk. Én ebben eleinte nem vettem részt, mert az Akadémia öreg alhadnagya megkérdezte, tud-e valaki kaszálni. A csupa pesti srác között csak én rendelkeztem ilyen tudással. A főépület előtt egy futballpálya volt, amely egyúttal az avatások színhelyéül is szolgált, ezt kellett lekaszálni. Ezt én úgy oldottam meg, hogy kora reggel egy kicsit kaszálgattam, majd a bokrok közé húzódtam kaszafenés, kalapálás ürügyén, s jókat aludtam. Már vagy három hete kaszálgattam, és kábé a terület feléig jutottam el, amikor józú szundikálásomból egy hang riasztott fel: 'Maga mit csinál ott, kérem?' Felugrottam, és egy vezérkari ezredest láttam magam előtt (a tanárok csupa vezérkari tisztek voltak). 'Alázatosan jelentem, kaszálok.' 'Nahát!', mondta az ezredes, és sietve távozott. Tíz perc múlva megjelent az alhadnagy, s jól letolt, hogy miért az út mellé feküdtem aludni, és megparancsolta, hogy három nap alatt fejezzem be a kaszálást. 1941 őszén Erdélybe irányították a századunkat a Szeretfalva--Déda vasútvonal építésére. A körlet először Alsórépán, majd Maroskövesden volt. Mindkét falu tiszta román lakosságú volt, így hasznát vehettem gyengécske román nyelvtudásomnak. Abból, hogy katonaként kerültem át munkaszolgálatba, és ismertem a katonai dolgokat, tudtam szolgálati jegyet írni, tényvázlatot felvenni, menetlevelet kiállítani, előnyöm származott, én lettem a századírnok, és miután lebukttam a géhás szakaszvezetőt, Lantos Gyuri lett a géhás. Egyszer jön a Lantos, mondja, te, baj van, hiányzik öt vagy hat lepedő. Engem le fognak csukni. Mert akkor lepedő, takaró, minden kincstári volt. A lepedőket Kolozsvárra kellett bevinni, ott adtak tisztát. Nem nekünk kellett mosni,

hanem a katonaság intézte. Összehajtogatva kellett leadni, és az átvevő a sarkánál számolta meg. Azt mondtam Lantosnak, hogy 'Szakíts szét vagy négy lepedőt, és úgy hajtsd össze, hogy a sarkuk stimmeljen'. Így aztán megúsztuk. 1942 nyarán kerültem vissza Pestre, mert jött a parancs, hogy a zászlóalj fel kell számolni, három menetszázadot kell belőle kialakítani, és irány Ukrajna. A parancs szerint a kivonulóknak le kellett adni a kincstári felszerelést, a frontra a munkaszolgálatosoknak saját ruhájukban, felszerelésükben kellett kimenni. A sok költözködés, lopás stb. miatt a raktári kimutatások szerint jelentős hiány volt jóformán minden felszerelési tárgyból, takarókból, lepedőkből, bakancsokból, derékszíjkból stb. A fennálló szabályzat szerint a századparancsnokok anyagilag felelősek voltak a felszerelésért. Még folyt a menetszázadok szervezése, amikor megjelent a főhadnagynál a felszámolandó zászlóalj másik két századának a parancsnoka, és kétségbeesve vetették fel, hogy életük végéig fizethetik a hiányokat. Én engedélyt kértem a szólásra, amit nem akartak a többiek megadni, de a főhadnagynom azt mondta, hallgassuk csak meg. Én előadtam a javaslatomat a hiány 'megszüntetésére'. Ez valójában nagyon egyszerű hamisítás volt. Olyan jegyzőkönyvek szerkesztése, amelyben a hadműveleti területre elvonulók nevére egy-egy hiányzó felszerelési tárgy felvétele szerepelt. Abból indultam ki, hogy a háború után az élve maradóktól senki sem fogja követelni a derékszít stb. árát. Azt kértem, ha elfogadják a javaslatomat, akkor eszközöljenek ki olyan parancsot, hogy a felosztatott zászlóalj felszerelésének a leadáshoz való rendbetételéhez szükséges a századírnokoknak és a raktárosoknak a menetszázadokból való kivétele. Ez megtörtént, és a menetszázadok elvonulása után hatan itt maradtunk a pótkeret-parancsnoksághoz vezényelve. Az első menetszázad elindulása után megállapítottam, hogy a parancsban előírt létszámnál egy fővel többet visznek. A főhadnagy azt mondta, sajnálja, de már késő. Én erősködtem, hogy vissza lehet hozni egy embert, mert reggel lesz a szerelvény Rákospalota-Újpest állomáson, és bizonyosan órákig ott fog tartózkodni. Kértem, hogy írjon alá egy szolgálati jegyet, én reggel odamegyek, és visszahozok egy többgyermekes családapát. Beleegyezett. Meg is találtam a századot, és némi vita után sikerült a vagonból kiemelnem az illetőt. De nem ezért mesélem el az esetet. Miközben ott ügyködtem, láttam, hogy Lantos Gyuri az állomáson búcsúzkodik menyasszonyától, aki taxival megjelent Gyuri telefonértesítésére. Javában búcsúzkodtak, amikor a szerelvény minden előzetes bejelentés nélkül kigördült az állomásról. Gyuri kétségbeesve rohant a vonat után, de nem érte el. Azt mondtam neki, jöjjön velem ő is vissza, majd megdumáljuk a főhadnagyt. Nem, nem, mondta, neki a vagonban van a teljes felszerelése. Beült a menyasszonya taxijába, és Vácott utolérte a vonatot. Így ő volt az, aki taxiba ült, hogy le ne maradjon Ukrajnáról. Lantos Gyuri megúsztta a háborút, és a háború után nagyon jó állása volt. Külföldre járt, sokat utazott. Aztán valamiért öngyilkos lett.